

РЕШЕНИЕ

№ 19261

гр. София, 18.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав, в публично заседание на 18.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Стоева

при участието на секретаря Зорница Димитрова, като разгледа дело номер **13087** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. с чл. 68, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр).
Образувано е по жалба от министъра на образованието и науката, подадена чрез пълномощника С. С., държавен експерт в дирекция „Правна“ в Министерството на образованието и науката (МОН), против Решение № 321 от 29.10.2025г., постановено по преписка № 165/2024г. на втори специализиран постоянен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация (КЗД), в частта, с която КЗД установява по жалба на Р. Ю. С., че разпоредбите на Анекс № Д01-192 от 10.08.2023г. към браншови КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование не съдържат ясно разписани правила, уреждащи процентно увеличение на трудовите възнаграждения за всички лица, работели и полагали труд в системата на образованието, със задна дата, считано от 01.01.2023г., следствие на което се допуска различно неблагоприятно третиране спрямо група лица, които в този период също са полагали труд в системата на образованието, но са били лишени от това увеличение, което представлява нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр при упражняване правото им на труд; както и установява на основание чл. 65, т. 1 ЗЗДискр, че министърът на образованието и науката, в качеството му на орган на изпълнителната власт и ръководител на Министерството на образованието и науката, като е допуснал издаването на противоречиви указания за системата на МОН във връзка с прилагане разпоредбите на Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование, с които указания са разписани ограничителни критерии спрямо определена група лица, които също е следвало да бъдат включени в кръга с лицата, на които е увеличен размерът на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна

дата, е допуснал прилагане на различна практика за сходни случаи в нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр, прилагането на която е довела до различно третиране на сходни случаи и в частност спрямо Р. Ю. С..

С жалбата се поддържа становище, че решението на КЗД е неправилно поради нарушение на материалния закон и несъответствие с целта на закона, поради което се прави искане да бъде отменено в оспорената част. Излагат се съображения, че спрямо жалбоподателя Р. С. не са извършени действия или бездействия от страна на министъра или Министерството на образованието и науката, с които да са засегнати негови права по защитени признаци. Счита, че предметът на жалбата не следва да е установяване на дискриминация, а обуславя гражданскоправен спор относно прилагането на разпоредби по време и дължимост на трудово възнаграждение, който следва да се реши от компетентния съд. В съдебното заседание жалбоподателят не се представлява.

Ответникът – Комисията за защита от дискриминация, представя административната преписка, като взема становище за неоснователност на жалбата. В съдебното заседание се представлява от юрк. К., която поддържа, че оспореното решение на КЗД е правилно и законосъобразно, издадено от компетентен орган, при спазване на съдопроизводствените правила и в съответствие с материалния закон, поради което прави искане за потвърждаването му. Представя писмени бележки, с които се доразвиват изложените съображения за неоснователност на жалбата поради липса на отменителните основания по чл. 146 АПК.

Заинтересованата страна Р. Ю. С. чрез процесуалния си представител адв. П., взема становище за неоснователност на жалбата и прави искане оспореното решение на КЗД да бъде потвърдено, както и да му бъдат присъдени сторените по делото разноски.

Заинтересованите страни Синдикат на българските учители, представляван от председателя д.ик.н. Я. Т., Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, представляван от председателя Ю. П., Независимия учителски синдикат към К., представляван от председателя А. Т., Сдружение на директорите в средното образование в Република България, представлявано от председателя А. А., не се представляват в съдебното заседание и не представят отговор на жалбата.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено следното от фактическа страна:

Производството по преписка № 165/2024г. на КЗД е образувано по жалба с вх. № 44-00-3749/26.11.2024 г. по описа на КЗД, подадена от Р. Ю. С. срещу С. С. Ю., в качеството ѝ на директор на Основно училище „Н. Й. В.“ - [населено място], и Основно училище "Н. Й. В.", със седалище и адрес на управление: [населено място], [улица], представлявано от С. С. Ю.. С жалбата са изложени оплаквания за нарушение на разпоредбата на чл. 14 ЗЗДискр във връзка с Анекс № Д01-192/10.08.2023 г. към КТД за системата за предучилищно и училищно образование, съгласно който заплатите на педагогическите специалисти се увеличават с 15% със задна дата. Жалбоподателят твърди, че е бил в трудово правоотношение с ответното училище по силата на сключен трудов договор № 327 от 08.09.2022 г., което е било прекратено, считано от 05.06.2023 г., на основание Заповед № 281 от 02.06.2023г., както и че е бил член на синдикална организация КТ „Подкрепа“ към синдикат „Образование“, считано от м. март 2023г., а преди това член към Синдиката на българските учители (СБУ). Посочва, че на 10.08.2023 г. е сключен Анекс № Д01-192 към Колективен трудов договор за системата на предучилищно и училищно образование № Д01-269 от 06.12.2022 г между Министерство на образованието и науката, от една страна, и две синдикални организации от друга - Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България и Синдиката на българските учители към К. на независимите синдикати в България. С

анекса е прието изменение на минималните основни работни заплати, считано от 01.01.2023 г., като за учител е предвидено минимално възнаграждение от 1709 лв. за периода, считано от 01.01.2023 г. Изменението на КТД и предвиденото в него изменение на минималните възнаграждения е предвидено и в Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г., който, макар приет на 01.08.2023 г., влиза в сила от 01.01.2023 г. Жалбоподателят посочва, че на 13.09.2023 г. е подал заявление до директора на Основно училище „Н. Й. В.“, с което претендирал увеличение на трудовото му възнаграждение за периода от 01.01.2023г. до датата на прекратяване на трудовото правоотношение, съобразно сключения анекс, по което от страна на директора на ответното училище е постановен отказ. По повод отказа е предявен иск пред гражданския съд, като с решение № 111/23.05.2024 г. по гр.д. № 100/2024г. по описа на РС - Мадан, влязло в сила на 07.06.2024 г., ответното училище е било осъдено да му заплати полагащото му се трудово възнаграждение. Счита отказа за изплащане на полагащото му се трудово възнаграждение от страна на С. Ю., директор на училището, за проява на дискриминация спрямо него, а това се дължало и на факта, че е водил и съдебни дела с ответната институция. Излага доводи, че по този начин директорът на училището С. Ю. злоупотребява с властта си. Посочва лицата, намиращи се в сходно с неговото положение, а именно: А. Т., Н. М., Д. Д., С. С., Е. Ч., Т. И. и Е. П., които са работили с него в периода от 01.01.2023 г. до 05.06.2023г. В жалбата се твърди, че на посочените лица е изплатено актуализирано трудово възнаграждение през месец септември 2023г. съгласно сключения Анекс № Д01-192 към Колективен трудов договор за системата на предучилищно и училищно образование Д01-269 от 06.12.2022 г. Жалбоподателят счита, че действията на С. Ю. са злоупотреба с права като работодател и превратно упражняване на власт, съответно, че са в нарушение на чл. 8 от КТ, както и дискриминация в нарушение на чл. 4 от ЗЗДискр, чл. 6 и чл. 57 от КРБ, чл. 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз и чл. 14 от ЕКЗПЧОС. Прави се искане за образуване на производство, в което да се установи дискриминацията спрямо жалбоподателя Р. Ю. С., да се преустанови нарушението занапред и да се наложат предвидените в закона санкции и принудителни административни мерки спрямо С. Ю., в качеството ѝ на директор на ОУ "Н. Й. В.", [населено място].

Представена е с жалбата подписана от жалбоподателя декларация по чл. 6, ал. 2, т. 2 от Правилата за производство пред КЗД от 26.11.2024г., с която е декларирал липса на заведено дело или висящо производство по същия спор и/или на същото правно основание, между същите страни пред съд.

Приложени са Колективен трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование № Д01-269 от 06.12.2022г., сключен в съответствие с чл. 51б от Кодекса на труда между Министерството на образованието и науката, Съюза на работодателите в системата на народната просвета в България, Сдружението на директорите в средното образование в Република България, наричани работодатели, и Синдиката на българските учители към К. на независимите синдикати в България, Синдикат "Образование" към К. на труда "Подкрепа", и Независимия учителски синдикат към К. на независимите синдикати в България, Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към колективния трудов договор, документи за членство в синдикална организация, трудов договор № 327 от 09.09.2022г. и допълнително споразумение към трудовия договор от 28.09.2023г., заповед № 281 от 02.06.2023г. за прекратяване на трудовото правоотношение, заявление с вх. № 247 от 13.09.2023г. от Р. Ю. С. до директора на ОУ "Н. Й. В.", [населено място], за преизчисляване и изплащане на трудово възнаграждение, фишове за работна заплата и медицинска документация, незаверен препис от решение по гр.д. № 100/2024г. по описа на РС - Мадан. С жалбата са представени и становища от Синдикат "Образование" към Конфедерация на труда "Подкрепа", К. и ИК на Синдикат на българските учители относно прилагане на Анекс №

Д01-192 от 10.08.2023г. към Колективен трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование от 06.12.2022г.

С разпореждане № 510 от 04.12.2024г. на председателя на КЗД е образувана преписка с № 165/2024 г. за производство по глава Четвърта от Закона за защита от дискриминация. Поради изложените оплаквания за нарушения на права по чл. 14 ЗЗДискр преписката е разпределена за разглеждане от Втори специализиран постоянен състав, възложено е на членовете на състава да определят председател и докладчик по преписката и на определения докладчик – да започне процедура за проучването ѝ. Със същото разпореждане е указана на страните доказателствената тежест в производството, включително е указано на жалбоподателя, че трябва да представи факти, въз основа на които може да се направи предположение, че е налице дискриминация съгласно разпределението на доказателствената тежест по чл. 9 ЗЗДискр, а на ответната страна – да докаже, че правото на равно третиране на жалбоподателя не е нарушено.

Определеният с разпореждането от 04.12.2024г. на председателя на КЗД състав е провел заседание за определяне на председател на състава и докладчик по преписка № 165 от 2024г., за което председателят на КЗД е информиран с уведомление с вх. № 12-11-2483/19.12.2024г. С разпореждане от 08.01.2025г. е определил служител в отдел "Специализирано производство" на Дирекция "Специализирано производство, анализ и превенция" на КЗД за извършване на необходимите действия, свързани с проучването на преписката, при съгласуване с докладчика по преписката.

За образуваното производство е изпратено уведомление до жалбоподателя, във връзка с което последният е депозирал допълнение към жалбата с вх. № 44-00-83 от 14.01.2025г., с което е заявил, че поддържа всички изложени твърдения в жалба и прави искане за уважаване на доказателствените искания за изискване на документи от ответната страна. Представя като доказателство решение № 25/02.01.2025г. по гр.д. № 17746/2022г. на РС – Пловдив, което счита за относимо по съществуването на спора.

Изпратени са уведомления за образуваното производство пред КЗД и до директора на ОУ „Н. Й. В.“ – [населено място], ОУ „Н. Й. В.“ – [населено място], представлявано от директора, министъра на образованието и науката, председателя на Съюза на ръководителите в системата на народната просвета в България – Д. С., председателя на Синдиката на българските учители – д.ик.н. Я. Т., председателя на Независимия учителски синдикат – А. Т., председателя на Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“ – Ю. П., с приложени копия от жалбата, с които са изисквани становища по жалбата, информация и доказателства във връзка с изложените в инициативния документ оплаквания за дискриминация, както и информация и доказателства, относими към случая.

Във връзка с изпратените уведомителни писма до ответните страни е депозирано становище с вх. № 19-00-34/10.02.2025 г. от директора на ОУ „Н. Й. В.“, [населено място] - С. С. Ю., и от Основно училище „Н. Й. В.“, представлявано от директора, с което се поддържат доводи за неоснователност на жалбата, като се излагат доводи, че съгласно новия текст на чл. 27, ал. 2 от КТД за системата на предучилищното и училищното образование, приет с Анекс № Д01-192/10.08.2023г., е предвидено увеличение, считано от 01.01.2023 г., на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на предучилищното и училищното образование педагогически специалисти и непедagogически персонал и съответните разходи за осигурителните им вноски. Именно към тази дата се определял и кръгът на лицата, за които се прилагат договореностите в анекса, т.е. за всички, които към 10.08.2023 г. са притежавали това качество - „работници или служители“. Според изложеното посочената в анекса дата 01.01.2023 г. не представлявала дата на влизане в сила на договорените клаузи, а началният момент, от който се увеличават работните

заплати на лицата, които притежават качеството работници и служители към момента на постигане на договореностите - 10.08.2023 г., т.е. основанието за увеличение на работната заплата възниква на 10.08.2023 г. с подписването на анекса към КТД, поради което към тази дата следва да бъде очертан кръгът на правоимащите лица. Взема се становище, че не съществува правна възможност за лицата с прекратени трудови правоотношения до момента на определяне и договаряне на новите работни заплати да получат разликата от увеличението на индивидуалните работни заплати за минал период от време. Предвиденото увеличение се извършва от работодателя единствено на работници и служители, които имат действащи трудови договори към момента на увеличение на работните заплати, като правно основание за това е предвидено в чл. 118, ал. 3 от Кодекса на труда. В този смисъл били и множеството дадени от Министерството на образованието и науката указания относно прилагането на новия Анекс, част от които се прилагат към становището. Посочва се, че трудовото правоотношение на жалбоподателя е било прекратено, считано от 05.06.2023 г., по взаимно съгласие, а задължителна предпоставка, за да може жалбоподателят да ползва договорените по КТД привилегии, е той да е страна по КТД към момента на постигане на съгласие за увеличение - 10.08.2023 г. Обратното би било в противоречие с разпоредбите на КТ, който не предвижда правна възможност за увеличение на трудово възнаграждение на лица с прекратен трудов договор. Ответната страна пояснява, че във връзка с гореизложеното на Р. Ю. С. е изпратен в срок отказ за получаване на разликата от увеличението на индивидуалните работни заплати за минал период от време, във връзка с негово заявление, подадено по имейл на 12.09.2023 г. На следващо място, директорът на ОУ „Н. Й. В.“ - [населено място] сочи, че мотивите за направения отказ се основавали единствено на спазването на закона, чл. 27, ал. 2 от Анекс № Д01-192/10.08.2023 г. към КТД, както и дадените указания на МОН за прилагането му. Излагат се твърдения, че след влизането в сила на решение № 111/23.05.2024 г. на Районен съд - Мадан на Р. Ю. С. са заплатени всички присъдени суми по делото. Във връзка с твърденията за неблагоприятно третиране в становището е пояснено, че всички посочени в жалбата лица за сравнение имат действащи трудови договори към датата на сключване на анекса, което е и основание за актуализиране на трудовото им възнаграждение, за разлика от това на жалбоподателя, което е прекратено, считано от 05.06.2023 г. В заключение е формулирано искане КЗД да отхвърли исканията и твърденията, изложени в жалба с вх. № 44-00-3749 от 26.11.2024г., като неоснователни и същевременно да потвърди извършените от директора на ОУ „Н. Й. В.“, [населено място], действие като недискриминационни и единствено следващи закона.

Приложени са към становището фишове за работни заплати за м. септември 2023г. на Н. М., А. Т., Д. Д., Е. Ч., С. С., Т. И., Е. П., заповед № 2 от 19.09.2023г. на директора на ОУ „Н. Й. В.“, [населено място], с която се утвърждават Вътрешни правила за работна заплата в училището, и Вътрешни правила за работна заплата, указания от НУС относно прилагането на анекс от 10.08.2023г. към КТД № Д01-269/06.12.2022г., отговор с изх. № 0513-185 от 27.09.2023г. на зам.-министър на образованието и науката до началника на РУО – П. относно писмо с вх. № 0513-185/27.09.2023г. относно прилагането на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към КТД за системата на предучилищното и училищното образование от 06.12.2022г.

В административното производство е постъпило становище с вх. № 90-08-28/07.02.2025 г. от министъра на образованието и науката, чрез процесуален представител С. С., с което се посочва, че Министерството на образованието и науката и социалните партньори са подписали Анекс № Д01-192 от 10.08.2023 г. към КТД от 06.12.2022 г., който предвижда, считано от 01.01.2023 г., увеличение на индивидуалните работни заплати на заетите в системата на предучилищното и училищното образование педагогически специалисти и непедagogическия персонал и съответните

разходи за осигурителните им вноски. Със Закона за държавния бюджет за 2023 г. на Република България са разчетени средства за увеличение на възнагражденията и свързаните с тях плащания на педагогическите специалисти от 01.01.2023 г. с 15 на сто, както и на работните заплати на непедагогическия персонал, които са обвързани с минималната работна заплата за страната, от 01.01.2023 г. Взето е становище, че наличието на действащо трудово правоотношение е абсолютна предпоставка за реализиране на посоченото увеличение, тъй като, от една страна, трудовото възнаграждение се определя с индивидуалния трудов договор, а от друга страна, трудовото правоотношение определя кръга от лицата - работници и служители, за които могат да се приложат съответните разпоредби. Следователно, ако трудовият договор на работника или служителя е прекратен (независимо от причината), то той не попада в кръга лица, определен в нормативната уредба както в КТД, съответно в анекса към него. Счита, че посочената в анекса дата 01.01.2023г. не представлява дата на влизане в сила на договорните клаузи, а началният момент, от който се увеличават работните заплати на лицата, които притежават качеството работници и служители към момента на постигане на договореността - 10.08.2023 г., т.е., основанието за увеличение на работната заплата възниква на 10.08.2023 г. с подписване на анекса към КТД. Отбелязва се, че предвиденият минимален размер на основната работна заплата за системата на предучилищното и училищното образование съгласно чл. 27, ал. 1 от анекса се определя, считано от 01.01.2023 г., единствено за тази категория лица, които притежават качеството педагогически специалист към датата на увеличението. Счита, че претенцията на жалбоподателя е към директора на Основно училище „Н. Й. В.“ - [населено място], като към момента на подписване на анекса лицето вече не е в трудови правоотношения с ОУ „Н.Й. В.“ - [населено място], поради което на същия не е изплатено претендираното трудово възнаграждение. В заключение се сочи, че не е налице правна възможност за лице с прекратено трудово правоотношение до момента на определяне и договаряне на новите работни заплати да получи разликата от увеличението на индивидуалните работни заплати за минал период от време. Предвиденото увеличение се извършва от работодателя единствено на работници и служители, които имат действащи трудови договори към момента на увеличение на работните заплати, като правното основание за това е предвидено в чл. 118, ал. 3 от Кодекса на труда.

С вх. № 16-18-27/03.02.2025 г. е представено и становище от Независим учителски синдикат, представляван от председателя А. Т., с което се поддържа, че прилагането на разпоредбите за увеличение на работните заплати се отнася за всички членове на синдикалните и работодателски организации, страни по КТД, които са били в трудови правоотношения към 01.01.2023 г.

След извършено проучване на преписката е изготвен доклад – заключение от докладчика по преписка № 165/2024г., с който е посочено, че формално жалбата отговаря на изискванията на чл. 51 ЗЗДискр и съставлява основание за образуване на производство. Направено е предложение за насрочване на открито заседание за разглеждане на преписката с призоваване на страните.

Представени са уведомления за призоваване до страните, видно от които за насрочено на 03.06.2025г. заседание са призовани жалбоподателят Р. Ю. С., министърът на образованието и науката, Синдикат на българските учители, представляван от председателя, Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, представляван от председателя, ОУ „Н. Й. В.“ – [населено място], С. С. Ю., директор на ОУ „Н. Й. В.“, Сдружение на директорите в средното образование, представлявано от председателя, Независим учителски синдикат към К., представляван от председателя.

На страните са връчени копия от доклада – заключение, уведомени са, че проучването е приключило и на основание чл. 59, ал. 3 ЗЗДискр им е дадена възможност за запознаване със събраните по преписката доказателства.

С молба с вх. № 44-00-1647 от 05.05.2025г. от жалбоподателя е взето становище по изготвения доклад, като във връзка с постъпилите отговор от ответното училище са направени уточнения на жалбата. Посочено е, че от изложеното в жалбата ставало ясно, че дискриминацията е следствие на твърденията, че води съдебни дела срещу ответното училище и е подавал множество жалби и сигнали срещу С. Ю.. Сочил, че това е дискриминация по см. на чл. 4 ЗЗДискр, а именно по признак „лично положение“ и „убеждения“, като препраща в нарушение на императивната норма на чл. 14 ЗЗДискр.

С разпореждане № 354 от 22.05.2025г. на председателя на КЗД е отменено разпореждане № 510 от 04.12.2024г. в частта, с която преписката е разпределена за разглеждане от Втори специализиран заседателен състав, състоящ се от следните членове на комисията: В. С. – Д., З. Д. и А. Д., като вместо това е определен нов Втори състав, състоящ се от членовете на комисията З. Д., И. Х. и Л. Л.. Съставът, определен с разпореждане № 354 от 22.05.2025г., на свое заседание на 27.05.2025г. е взел решения за определяне на председател на състава и докладчик по преписка № 165 от 2024г. по описа на КЗД.

Установява се от представения протокол от проведеното на 03.06.2025г. открито заседание на КЗД, че решаващият състав е намерил, че в производството по разглежданата преписка няма предпоставки за водене на помирителна процедура по чл. 62 ЗЗДискр, поради което е даден ход на преписката по общия ред, приобщен е изготвеният доклад-заключение и са приети като доказателства представените от страните документи. Като е приел преписката за изяснена от фактическа страна, заседателният състав на КЗД е предоставил на страните четиринадесетдневен срок за представяне на писмени бележки и е обявил преписката за решаване. В определения срок е представена писмена защита от жалбоподателя.

Производството пред комисията е приключило с постановяване на оспореното в настоящото производство Решение № 321 от 29.10.2025г. по преписка № 165/2024г., с което Втори специализиран постоянен заседателен състав на КЗД: I. Установява по жалба на Р. Ю. С., че разпоредбите на Анекс № Д01-192 от 10.08.2023г. към браншови КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование не съдържат ясно разписани правила, уреждащи процентно увеличение на трудовите възнаграждения за всички лица, работели и полагали труд в системата на образованието, със задна дата, считано от 01.01.2023г., следствие на което се допуска различно неблагоприятно третиране спрямо група лица, които в този период също са полагали труд в системата на образованието, но са били лишени от това увеличение, което представлява нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр при упражняване правото им на труд; II. Установява на основание чл. 65, т. 1 ЗЗДискр, че министърът на образованието и науката, в качеството му на орган на изпълнителната власт и ръководител на Министерството на образованието и науката, като е допуснал издаването на противоречиви указания за системата на МОН във връзка с прилагане разпоредбите на Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование, с които указания са разписани ограничителни критерии спрямо определена група лица, които също е следвало да бъдат включени в кръга с лицата, на които е увеличен размерът на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна дата, е допуснал прилагане на различна практика за сходни случаи в нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр, прилагането на която е довела до различно третиране на сходни случаи и в частност спрямо Р. Ю. С.; III. Установява на основание чл. 65, т. 1 ЗЗДискр, че от страна на ответната страна – Основно училище „Н. Й. В.“ – [населено място], работодател, представлявано от директора С. С. Ю., е допуснато нарушение на разпоредбите на чл. 13 и чл. 14 от ЗЗДискр., изразяващо се в отказ да се изплати на Р. Ю. С. предвиденото в Анекса към КТД увеличение на основното месечно възнаграждение от 01.01.2023г. до датата на прекратяване на

трудовия му договор; и IV. Препоръчва на основание чл. 47, т. 6 ЗЗДискр на ответните страни в производството: министъра на образованието и науката; Сдружение на директорите в средното образование в Република България, представлявано от председателя А. А.; Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България, представляван от председателя Д. С.; Независим учителски синдикат към К., представляван от председателя А. Т.; Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, представляван от председателя Ю. П.; Синдикат на българските учители към К., представляван от председателя Я. Т., с превантивна цел занапред да съблюдават разпоредбите на Закона за защита от дискриминация, като се въздържат от действия и не допускат извършването или създаването на условия или практики, водещи до неравно третиране при колективното договаряне, сключването на колективни трудови договори и анекси към тях.

За да постанови обжалваното решение, КЗД е приела, че оплакването в жалбата поставя за разглеждане въпроса за установяване на дискриминация и нарушение на чл. 13 и чл. 14, ал. 1 от ЗЗДискр във връзка с упражняване правото на труд на Р. С., с оглед на това, че оплакването касае неизплатено увеличение на трудовото възнаграждение във връзка с подписания на 10.08.2023г. Анекс № Д01-192/10.08.2023 г. към Колективен трудов договор (КТД) за системата на предучилищното и училищното образование, съгласно който заплатите на педагогическите специалисти се увеличават с 15% със задна дата от 01.01.2023 г. Приела е, на следващо място, че предвид оплакванията в жалбата спорен между страните се явява въпросът относно прилагането на Анекс № Д01-192/10.08.2023 г. към КТД № Д01-269/06.12.2022 г. При така очертаня предмет на спора решаващият състав на КЗД е формирал извод, че процесното изменение на КТД, направено със сключения на 10.08.2023г. анекс, с което е определено предвиденото в ЗДБ за 2023 г. увеличение на работните заплати, е приложимо по отношение на работници и служители, които към датата на приемане на анекса - 10.08.2023 г., са били с прекратени трудови правоотношения. Изложил е мотиви, че това е така, тъй като недвусмислено с приемането на Закона за държавния бюджет за 2023 г. и §2 от Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 4/2017 г. за нормиране и заплащане на труда законодателят е уредил въпроса, като е постановено, че разпоредбите се прилагат, считано от 01.01.2023 г. Посочил е, че по този начин са преуредени обществените отношения и правоотношения, възникнали по-рано. За аналогично е счел положението и със сключения анекс, съгласно който ефектът на договореното е с обратна сила, при което е извел извод, че предвиденото увеличение се прилага с обратно действие от 01.01.2023г., а не от датата на сключването на анекса. Изложени са съображения, че вследствие на създаденото привидно неутрално правило на анекса за периода от 01.01.2023г. до 05.06.2023г. жалбоподателят Р. С. е бил третиран по-неблагоприятно спрямо останалите му колеги, които след дата 01.09.2023 г. са получили увеличение на основното възнаграждение със задна дата, а като последица от това следва да се приеме, че за периода от 01.01.2023г. до 05.06.2023г. последният е имал по-ниско по размер трудово възнаграждение, без наличие на обективно и разумно оправдание за това положение.

КЗД е приела за установено, че в случая представляващият Основно училище „Н. Й. В.“ - [населено място] е направил отказ по заявлението на жалбоподателя, но същият се базирал на писмено задължително указание на МОН във връзка със сключения анекс, подписано от заместник-министъра на образованието и науката. В тази връзка съставът е отчел, че ответната страна безспорно е обвързана от дадените указания, като е приел и довода, че директорът на ОУ „Н. Й. В.“ е бил задължен да се съобрази със същите указания, доколкото е поставен в условията на обвързана компетентност. Тези обстоятелства са дали основание на състава да не наложи административна санкция.

По отношение на оплакванията, касаещи частта с анекса и дадените от МОН указания, органът е приел, че отговорността за съдържанието на писмото и последиците от съдържащите се в него указания са за министъра на образованието, тъй като той следва да контролира дейността на подопечния му заместник-министър, по арг. от чл.25, ал.1 и ал.2 от ЗА, а разглежданият случай ясно индикирал, че липсват данни за съгласуваност и контрол над указанията, изпратени до училищата от страна на министъра, като именно по този начин чрез бездействие да бъдат дадени ясни и легитимни указания последният е допуснал създаване на практика, водеща до неравно третиране. Преценено е, че по този начин е допуснал нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр. Обосновано е заключение, че страните по анекса чрез непрецизната и неизчерпателна формулировка са създали привидно неутрална разпоредба, давайки повод за разнопосочното му тълкуване и различното му прилагане, в частност спрямо лицата с прекратени трудови правоотношения към 10.08.2023 г., като по този начин са създали предпоставки за неравно третиране и дискриминация.

Решението е връчено на жалбоподателя на 14.11.2025г., а жалбата е подадена чрез Комисията за защита от дискриминация на 25.11.2025г.

Други относими доказателства не са ангажирани от страните по делото.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Предмет на оспорване в настоящото съдебно производство е Решение № 321 от 29.10.2025г., постановено по преписка № 165/2024г. на втори специализиран постоянен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация, в частта му по т. I и т. II от диспозитива, като съдът е сезиран с жалба, подадена от министъра на образованието и науката, който е легитимирана страна, тъй като е конституиран като ответник в производството пред КЗД.

Решението на КЗД не е обжалвано в частта по т. III и т. IV, с която установява на основание чл. 65, т. 1 ЗЗДискр, че от страна на Основно училище „Н. Й. В.“ – [населено място], работодател, представлявано от директора С. С. Ю., е допуснато нарушение на разпоредбите на чл. 13 и чл. 14 от ЗЗДискр., изразяващо се в отказ да се изплати на Р. Ю. С. предвиденото в Анекса към КТД увеличение на основното месечно възнаграждение от 01.01.2023г. до датата на прекратяване на трудовия му договор, както и препоръчва на основание чл. 47, т. 6 ЗЗДискр на ответните страни в производството: министъра на образованието и науката, Сдружение на директорите в средното образование в Република България, Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България, Независим учителски синдикат към К., Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, Синдикат на българските учители към К., с превантивна цел занапред да съблюдават разпоредбите на Закона за защита от дискриминация, като се въздържат от действия и не допускат извършването или създаването на условия или практики, водещи до неравно третиране при колективното договаряне, сключването на колективни трудови договори и анекси към тях, поради което в тази част е влязло в сила. Отделно от това, принципно следва да се посочи, че актът на КЗД в частта му, с която е дадена препоръка на ответните страни - т. IV от диспозитива на решението, има препоръчителен характер, с него не се създават права или задължения, нито се засягат права, свободи или законни интереси на адресата. По правното си естество препоръките и предложенията по чл. 47, т. 6 ЗЗДискр нямат задължителен, правнообвързващ ефект и изпълнението им не е скрепено с държавна принуда. Въпросът за правния характер на волеизявлението по чл. 47, т. 6 ЗЗДискр и процесуалната съдба на оспорването му е трайно разрешен в практиката на Върховния административен съд, като са дадени разяснения, че отсъствието на иманентните белези на административен акт отрича допустимостта на съдебния контрол върху дадени от КЗД препоръки.

По горните съображения следва да се приеме, че жалбата е допустима, тъй като е подадена в

преклузивния срок по чл. 149, ал. 1 АПК във връзка с чл. 68, ал. 1 ЗЗДискр, срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт, и от активно легитимирана страна с правен интерес от оспорването, поради което и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна, като съображенията за този извод са следните:

Според чл. 146 вр. чл. 168 АПК съдът следва да провери издаден ли е актът от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните разпоредби и административнопроизводствените правила и съобразен ли е актът с целта на закона.

С оглед обхвата на проверката по чл. 168 АПК следва да се отбележи, че решението е постановено от компетентен орган, в рамките на законовите му правомощия съгласно чл. 47 ЗЗДискр, в съответствие с чл. 48, ал. 2 във вр. с чл. 54 ЗЗДискр. Решаващият състав на КЗД е определен с разпореждане № 354 от 22.05.2025г. на председателя на КЗД. На основание чл. 54 ЗЗДискр и чл. 11, ал. 4 от Правилата за производство пред КЗД на свое заседание на 27.05.2025г. членовете на заседателния състав са определили с доклад до председателя докладчик и председател на състава. Съгласно чл. 64, ал. 1 ЗЗДискр решенията се вземат с обикновено мнозинство от членовете на заседателния състав и се подписват от него, което изискване в настоящия случай е изпълнено, като решението е подписано от всички членове на състава. Поради това настоящият съдебен състав намира, че не е налице предпоставката за отмяна на атакувания акт - липса на компетентност по смисъла на чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 1 АПК.

Актът е и в предписаната от закона писмена форма – чл. 66 ЗЗДискр.

Съдът приема, обаче, че решението е постановено при допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, довели до неговата незаконосъобразност.

С разпоредбата на чл. 47 ЗЗДискр са регламентирани правомощията на Комисията за защита от дискриминация като независим специализиран държавен орган, осигуряващ предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и равенство на възможностите. КЗД се произнася само по конкретни твърдения за упражнено пряко или непряко неравно третиране на конкретни лица съобразно заложените в специалния закон цели.

Съобразно чл. 50 ЗЗДискр производство пред комисията се образува по жалба на засегнатите лица; инициатива на комисията; сигнали на физически и юридически лица, на държавни и общински органи, а в чл. 51, ал. 2 ЗЗДискр са уредени изискванията за съдържание на жалбата и сигнала, включително е предвидено, че следва да съдържат изложение на обстоятелствата, на които се основават, и изложение на исканията към комисията – чл. 51, ал. 2, т. 3 и т. 4 ЗЗДискр. Комисията не дължи произнасяне по неуточнени жалби/сигнали и бланкетни искания, поради което чл. 52, ал. 3, пр. 2 ЗЗДискр предвижда, че производството пред комисията се прекратява, когато жалбата или сигналът не бъдат поправени в срока, определен от комисията. Следователно, за да са изпълнени изискванията на чл. 51, ал. 2, т. 3 и т. 4 ЗЗДискр, следва при посочване на обстоятелствата, на които се основава жалбата, да се направи ясно изложение на това в какво се изразява нарушението на ЗЗДискр или на друг закон, уреждащ равенство в третирането – спрямо кои лица (група лица) и по кои защитени признаци е осъществено неравното третиране, кой е извършителят на нарушението (кой субект, след като е бил длъжен, не е осигурил равенство в третирането, респ., е нарушил забраната за дискриминация), кое е засегнатото лице и в какво се състои искането му до комисията. От горното следва, че в случаите, в които жалбата или сигналът по чл. 51, ал. 1 ЗЗДискр не съдържат ясни указания досежно нарушението и неговия извършител, органът е длъжен да укаже срок за отстраняване на констатираните нередовности и едва след като жалбата/сигналът бъдат приведени в съответствие с изискванията на чл. 51, ал. 2 ЗЗДискр, Комисията въз основа на изложените по чл. 51 ЗЗДискр обстоятелства следва да определи

предмета на проучването и страните в административното производство, на които да се осигури право да участват в административното производство. Така и с чл. 15 от Правилата за производство пред Комисията за защита от дискриминация (Правилата) е предвидено, че докладчикът по преписката е длъжен да изясни: 1. изпълнени ли са изискванията на чл. 51 от ЗЗДискр и чл. 8 от тези Правила за съответната преписка; 2. налице ли са необходимите данни за извършено нарушение и могат ли те да бъдат годно основание за образуване на производство пред КЗД; 3. фактическия състав на нарушението; 4. страните по спора и да ги конституира.

В конкретния случай производството пред КЗД е образувано на основание чл. 50, т. 1 ЗЗДискр по жалба на засегнато лице, с която, както и с писменото уточнение към нея, са изложени ясни и конкретни твърдения, че по подадено на 13.09.2023 г. заявление до директора на Основно училище „Н. Й. В.“, с което жалбоподателят е претендирал да бъдат актуализирани трудовите му възнаграждения за периода от 01.01.2023г. до датата на прекратяване на трудовото правоотношение, съобразно сключения Анекс № Д01-192 към Колективен трудов договор за системата на предучилищно и училищно образование № Д01-269 от 06.12.2022 г, от страна на директора на ответното училище е постановен отказ. Жалбоподателят счита отказа за изплащане на полагащото му се трудово възнаграждение за проява на дискриминационно третиране спрямо него, тъй като на друг служител от педагогическия персонал, работещ в периода от 01.01.2023г. до 05.06.2023г. трудовото възнаграждение е изплатено. Следователно налице е ясно изложение на обстоятелствата, на които се основава жалбата, като жалбоподателят търси защита поради дискриминация при упражняване правото на труд, по-конкретно поддържа, че от страна на работодателя е нарушено правото му по чл. 14 ЗЗДискр на равно възнаграждение при положен еднакъв труд, при сравнение с други служители в сходно положение. Жалбоподателят счита, на следващо място, че отказът на работодателя е обоснован само на основа признаци по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр – лично положение и убеждения. Тук следва да се посочи, че с жалбата не са релевирани оплаквания срещу разпоредбата на чл. 27, ал. 2 от КТД и т. 1 от Анекс № Д01-192/10.08.2023г., а обратно, жалбоподателят е поддържал, че работодателят отказва да му заплати възнаграждението, на което има право именно по силата на сключения анекс към КТД. Изрично се е позовал на същия, като е поддържал становището, че именно сключеният анекс от 10.08.2023г. към КТД му дава право да получи увеличения размер на възнагражденията, като с дискриминационната проява на работодателя, основана на лично положение, му се отказва правото да получи възнаграждение за положен за периода от 01.01.2023г. до 05.06.2023г. труд, равно на това на другите служители, чието трудово правоотношение не е прекратено. В този смисъл е и взетото становище в проведеното на 03.06.2025г. заседание на КЗД, в което Р. С. отново навежда към извършено от страна на директора на ответното училище нарушение на чл. 14 ЗЗДискр и дискриминация по признака „лично положение“ във връзка с полагането на труд, като основание за образуване на производството пред КЗД. Изложени са, освен това, твърдения, че работодателят, в лицето на директора на ответното училище, е постановил отказ по подаденото от жалбоподателя заявление еднолично, без да се позовава на писмо или указания на министъра, поради което и жалбоподателят счита, че директорът на ОУ „Н. Й. В.“ – [населено място], е осъществила дискриминация и следва да отговаря еднолично. Същевременно КЗД е конституирала като ответни страни в производството пред нея част от страните по КТД и е приела, че с оглед оплакванията в жалбата, спорен между страните се явявал и въпросът относно прилагането на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към КТД Д01-269/06.12.2022г. и следва да разгледа и тези оплаквания – стр. 7 от решението.

Както вече се посочи, именно жалбата определя обхвата, предмета и страните на административното производство. Комисията въз основа на изложените по чл. 51 ЗЗДискр

обстоятелства следва да определи предмета на проучването и страните в административното производство, на които да се осигури право да участват в административното производство. Предвид горепосоченото съдът приема, че в разглеждания случай не са изпълнени законоустановените задължения по определяне предмета на спора, като същото се явява закономерно следствие от недостатъчно задълбоченото проучване по чл. 55 и сл. ЗЗДискр, съответно КЗД е провела производство и по искане, с което не е била сезирана. Вярно е, че Комисията има правомощие да образува производство и по своя инициатива, но това не освобождава органа от задължението му да постанови акт по искането, по което е образувано производството. Освен това настоящият състав намира, че КЗД не може да въвежда изцяло нов предмет на спора, без да е спазила процесуалните разпоредби на чл. 55 и сл. от ЗЗДискр. В този смисъл налага се изводът, че КЗД не е извършила пълно, обективно и всестранно изясняване на релевантните за решаване на спора факти и обстоятелства в нарушение на изискванията на чл. 55, ал. 1 ЗЗДискр, което само по себе си обуславя извод за незаконосъобразност на оспорения акт.

Отделно от горното, констатирано се допуснати нарушения по см. на чл. 15, ал. 1 и чл. 26, ал. 1 АПК при конституиране на страните в административното производство. КЗД е приела, че следва да разгледа оплаквания, свързани с приложението на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към Колективния трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование Д01-269/06.12.2022г., и съответно в приложения по преписката доклад – заключение е посочено, че като ответни страни в производството, наред с директора на ОУ „Н.Й.В.“ – [населено място] и ОУ „Н. Й. В.“, са конституирани подписалите анекса към КТД страни. Същевременно се констатира, че по преписката липсва надлежно уведомяване, както и не е призван за насроченото открито заседание Съюзът на ръководителите в системата на народната просвета в България (СРСНПБ), също страна по сключения КТД. Конституирането на страните в административното производство и надлежната им легитимация се следят служебно от административния орган.

Така допуснатите процесуални нарушения са съществени, тъй като е осуетена възможността за пълнота на проучването, ограничено е правото на участие и защитата на страните в производството и са опорочени крайните правни изводи на органа, съответно представляват самостоятелно основание за отмяна на решението на КЗД в оспорените части. Основен принцип е, че административният орган следва на първо място да провери редовността на сезиращата го жалба, след това нейната допустимост и едва след това да я разгледа по същество, като се произнесе по наведените в нея доводи и искания. Ето защо, настоящият съдебен състав приема, че са налице отменителни основания по см. на чл. 146, т. 3 АПК.

За пълнота на изложението съдът намира за уместно да отбележи отново, че в случай на неяснота относно сочените с жалбата нарушения и техния извършител, заседателният състав следва да укаже срок за отстраняване на констатираните нередовности и едва след като жалбата бъде приведена в съответствие с изискванията на чл. 51, ал. 2 ЗЗДискр, Комисията въз основа на изложените по чл. 51 ЗЗДискр обстоятелства следва да определи предмета на проучването и страните в административното производство, на които да се осигури право да участват в административното производство.

По горните съображения жалбата се приема за основателна и като такава следва да бъде уважена, а оспореното решение на КЗД - отменено в частта му по т. I и т. II от диспозитива, с която КЗД установява по жалба на Р. Ю. С., че разпоредбите на Анекс № Д01-192 от 10.08.2023г. към браншови КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование не съдържат ясно разписани правила, уреждащи процентно увеличение на трудовите възнаграждения за всички лица, работели и полагали труд в системата на образованието, със задна дата, считано от 01.01.2023г., следствие на което се допуска различно неблагоприятно

третиране спрямо група лица, които в този период също са полагали труд в системата на образованието, но са били лишени от това увеличение, което представлява нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр при упражняване правото им на труд, и установява на основание чл. 65, т. 1 ЗЗДискр, че министърът на образованието и науката, в качеството му на орган на изпълнителната власт и ръководител на Министерството на образованието и науката, като е допуснал издаването на противоречиви указания за системата на МОН във връзка с прилагане разпоредбите на Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на предучилищното и на училищното образование, с които указания са разписани ограничителни критерии спрямо определена група лица, които също е следвало да бъдат включени в кръга с лицата, на които е увеличен размерът на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна дата, е допуснал прилагане на различна практика за сходни случаи в нарушение на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр, прилагането на която е довела до различно третиране на сходни случаи и в частност спрямо Р. Ю. С..

Преписката следва да се върне на органа за ново разглеждане и произнасяне по жалбата в тази част, при съобразяване на мотивите на настоящото решение относно обхвата на проверката, която следва да бъде извършена от административния орган, вкл. при необходимост след изясняване възраженията на жалбоподателя във връзка с приложението на Анекс № Д01-192/10.08.2023г. към Колективния трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование Д01-269/06.12.2022г., при което КЗД следва да се произнесе или в рамките на очертавания с жалбата предмет на спора, или да спази процесуалните разпоредби за въвеждане и на допълнителен предмет в административното производство за дискриминация. Комисията следва да осигури и надлежното участие на всички заинтересовани страни в производството. При произнасянето си по същество Комисията следва да даде точна правна квалификация на релевантните факти и да се произнесе по всички наведени твърдения за осъществена дискриминация, като реши спора в съответствие с установените фактически обстоятелства.

Относно разноските в производството.

При този изход право на разноски на основание чл.143, ал.1 АПК има жалбоподателят, но такива не следва да се присъждат, тъй като не се претендират.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. 2 и чл. 173, ал. 2 АПК, Административен съд София – град, 72 състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на министъра на образованието и науката Решение № 321 от 29.10.2025г., постановено по преписка № 165/2024г. на втори специализиран постоянен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация (КЗД), в частта му по т. I и т. II.

ВРЪЩА преписката на Комисията за защита от дискриминация за ново произнасяне по жалба с вх. № 44-00-3749/26.11.2024 г. по описа на КЗД, подадена от Р. Ю. С., при съобразяване на дадените с настоящото решение указания по тълкуване и прилагане на закона.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

